STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas			Kodas
Pragmatikos įvadas			
Dėstytojas (-ai)		**Padalinys (-iai)**	
Koordinuojantis: asist. dr. Eglė Žurauskaitė **Kitas / a (-i):** doc. dr. Eglė Gudavičienė		Filologijos fakultetas	
Studijų pakopa		**Dalyko (modulio) tipas**	
BA		pasirenkamasis	
Įgyvendinimo forma	**Vykdymo laikotarpis**		**Vykdymo kalba (-os)**
kontaktinė (auditorinė) ir savarankiškas darbas	pavasario semestras		lietuvių
Reikalavimai studijuojančiajam			
Išankstiniai reikalavimai: Nėra		**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):** Nėra	
Dalyko (modulio) apimtis kreditais	**Visas studento darbo krūvis**	**Kontaktinio darbo valandos**	**Savarankiško darbo valandos**
5	130	32	98

Dalyko (modulio) tikslas

Dalyko tikslas – pristatyti pagrindines lingvistinės pragmatikos sąvokas ir tyrimų sritis. Supažindinti studentus su pagrindinėmis mokslinėmis teorijomis, su naujausiais šios srities tyrimais, jų metodika ir rezultatais.

Bendrosios kompetencijos:
Analitiniai gebėjimai: gebėjimas atsirinkti, sisteminti ir kritiškai vertinti informaciją.
Socialiniai ir komunikaciniai gebėjimai: gebėjimas pasiskirstyti funkcijas ir atsakomybę dirbant grupinį darbą, etikos reikalavimų paisymas.
Retoriniai gebėjimai: gebėjimas raštu ir žodžiu perteikti informaciją, idėjas, problemas ir sprendimus.

Dalykinės kompetencijos:
Lingvistinės pragmatikos, kaip mokslinių tyrimų srities, pagrindinių istorinės raidos gairių išmanymas.
Gebėjimas analizuoti natūraliosios kalbos atvejus, taikyti teorijas ir metodus bei juos kritiškai vertinti.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
gebės analizuoti reiškinius, įžvelgti sudėtines dalis ir ryšius tarp jų;	probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas	Formuojamasis (ugdomasis) vertinimas. Apibendrinamasis vertinimas: - dalyvavimas diskusijose (20 proc.) - tyrimo pristatymas paskaitų metu (40 proc.) - baigiamasis egzaminas (40 proc.)
gebės kelti probleminius klausimus ir aktyviai dalyvauti diskusijoje.	probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas	
žinos, supras ir gebės tinkamai vartoti bei aiškinti pagrindines kalbotyros sąvokas ir terminus;	probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas	

įgis žinių apie pagrindines kalbotyros kryptis (šakas) ir metodus;	probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas	
gebės aprašyti, analizuoti, aiškinti lietuvių kalbos reiškinius pragmatiniu požiūriu, vartodami tinkamą terminiją ir taikydami tinkamus metodus	probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas	

Temos	**Kontaktinio darbo valandos**							**Savarankiškų studijų laikas ir užduotys**	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Savarankiškai atliekamos užduotys**
1. Lingvistinės pragmatikos objektas (apibrėžimas ir kategorijos, jos vieta ir reikšmė kalbotyroje). Kontekstai, jų rūšys ir reikšmė.	**2**						**2**	**6**	Nurodytos literatūros skaitymas; informacijos sisteminimas; nedidelės apimties tiriamųjų užduočių atlikimas. Ryvitytė, B., 2011: *Lingvistinės pragmatikos įvadas*, Vilnius: VU leidykla , 7–12. Yule, G., 1996: *Pragmatics*, Oxford: OUP, 3–8. Marcinkevičienė, R., 2008: *Žanro ribos ir paribiai: spaudos patirtys*, 23–32.
2. Kalbos veiksmų (šnekos aktų) teorija: kaip kalbėjimas tampa veiksmu, nuo ko priklauso kalba atliekamų veiksmų sėkmė ar nesėkmė.	**2**		**2**				**4**	**10**	Nurodytos literatūros skaitymas; informacijos sisteminimas; nedidelės apimties tiriamųjų užduočių atlikimas. Ryvityt4, B. 2011. Lingvistinės *pragmatikos įvadas*, Vilnius: VU leidykla , 49–64.
3. Kalbos veiksmo (šnekos akto) struktūra. Kalbos veiksmų (šnekos aktų) tipai. Tiesioginiai ir netiesioginiai kalbos veiksmai (šnekos aktai).	**2**		**2**				**4**	**10**	Nurodytos literatūros skaitymas; informacijos sisteminimas; nedidelės apimties tiriamųjų užduočių atlikimas. Ryvityt4, B. 2011. Lingvistinės *pragmatikos įvadas*, Vilnius: VU leidykla , 49–64. Gudavičienė, E., 2006: „Direktyvai kaip ilokucinių aktų rūšis“, *Lituanistica* 67 (3), 60–68.
4. Kalbinio bendradarbiavimo principai ir postulatai. Implikatūros teorija: kaip pasakome daugiau negu mūsų žodžiai reiškia ir esame suprantami. Implikatūrų tipai.	**2**		**2**				**4**	**10**	Nurodytos literatūros skaitymas; informacijos sisteminimas; nedidelės apimties tiriamųjų užduočių atlikimas. Ryvitytė, B., 2011: *Lingvistinės pragmatikos įvadas*, Vilnius: VU leidykla , 36–48. Yule, G., 1996: *Pragmatics*, Oxford: OUP, 36–47.

5. Kalbinio mandagumo teorijos: kaip pasiekti savo tikslo ir išsaugoti savo ir kito įvaizdį ir pan. G. Leecho ir P.Brown-P.Levinson mandagumo sampratos. Mandagumo maksimos. Pozityvusis ir negatyvusis mandagumas: jo raiška. Prašymo strategijos.	**4**		**2**				**6**	**10**	Nurodytos literatūros skaitymas; informacijos sisteminimas; nedidelės apimties tiriamųjų užduočių atlikimas. Ryvitytė, B., 2011: *Lingvistinės pragmatikos įvadas*, Vilnius: VU leidykla , 65–79. Hilbig, Inga, 2008: „Mandagumas kaip reliatyvus kalbinis, socialinis ir kultūrinis reiškinys“, *Acta linguistica lithuanica* 58, 1–15.
6. Deiksės ir referencijos sampratos: nurodymo į objektą, apie kurį norime kalbėti, būdai. Deiktinio centro sąvoka. Deiktinių išraiškų vartojimo būdai.	**2**		**2**				**4**	**8**	Nurodytos literatūros skaitymas; informacijos sisteminimas; nedidelės apimties tiriamųjų užduočių atlikimas. Ryvitytė, B., 2011: *Lingvistinės pragmatikos įvadas*, Vilnius: VU leidykla , 13–25. Yule,G., 1996: *Pragmatics*, Oxford: OUP, 17–24.
7. Presupozicijų samprata ir pasakymu teikiamos informacijos struktūrininmas: kas yra pasakymo pagrindas (pateikiama kaip duota, savaime suprantama, žinoma), o kas juo teigiama (pateikiama kaip nauja, kaip pasakymo tikslas, nežinoma). Presupozicijų tipai. Pasakymu teikiamos informacijos hierarchija.	**2**		**2**				**4**	**10**	Nurodytos literatūros skaitymas; informacijos sisteminimas; nedidelės apimties tiriamųjų užduočių atlikimas. Ryvitytė, B., 2011: *Lingvistinės pragmatikos įvadas*, Vilnius: VU leidykla, 26–35. Yule, G., 1996: *Pragmatics*, Oxford: OUP, 17–24.
Pranešimų pristatymai			**4**				**4**	**16**	Studentų tyrimų pristatymas ir aptarimas.
Savarankiškas žinių sisteminimas ir pasirengimas egzaminui								**18**	Per ankstesnius seminarus atliktų užduočių ir skaitytos literatūros peržvalga; kurso kartojimas.
Iš viso	**16**		**16**				**32**	**98**	

Vertinimo strategija	**Svoris proc.**	**Atsiskaitymo laikas**	**Vertinimo kriterijai**
Kaupiamasis vertinimas:			
Tyrimų pristatymai	40	Semestro vidurys	Vertinami šie pranešimo aspektai: - pranešimo struktūra ir apimtis aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, kur pristatoma tema, tikslai, uždaviniai, problema; pranešimo turinio pristatymas, kur pateikiama empirinės medžiagos analizė ir interpretacija; išvados), - pranešimas yra tinkamos trukmės, (0,5 balo); - analizė atlikta tinkamai taikant pragmatikos teoriją, tyrimas nuoseklus, išvados plaukia iš atlikto tyrimo (3 balai); analizė atlikta, išvados pagrįstos, formuluojamos remiantis empirine medžiaga (2 balai), analizė atlikta, bet nėra išsami, išvados ne visada pagrįstos, skiriamas 1 balas, už paviršutinišką analizę balai neskiriami; - mokslinis kalbėjimo stilius ir tyrimo kultūra: pristatymo metu naudojamas tinkamas žodynas tinkamai pasirinkti ir interpretuojami šaltiniai; formuluotės ir stilius atitinka mokslinio pranešimo reikalavimus (0,5 balo). Įvertinimas nepristačius pranešimo – 0 balų. Jei vėluojama pristatyti pranešimą be pateisinamos priežasties, vertinama 1 balu mažiau.

Darbas per seminarus	20	Semestro pabaigoje	Už darbą per seminarus galima surinkti 2 taškus (arba 2 galutinio pažymio taškus): 2 balai: aktyviai dalyvaujama diskusijose, itin aktyviai dalyvaujama diskusijose, tinkamai atlikta du trečdalius ir daugiau užduočių; 1 balas: ne itin aktyviai dalyvaujama diskusijose, tinkamai atlikta mažiau nei pusė užduočių; 0 taškų: beveik nelanko seminarų, nedalyvauja diskusijoje, neatliktos užduotys.
Egzaminas raštu	40	Semestro pabaigoje	Egzaminą darbą sudaro 4 užduotys: 2 teoriniai atviro pobūdžio klausimai ir 2 praktinio pobūdžio užduotys. Vertinama balais: 4 balai – puikios, išskirtinės žinios ir gebėjimai, labai išsami, pagrįsta pavyzdžių analizė; 3 balai – aukštesnės negu vidutinės žinios ir gebėjimai, kartais pritrūksta tikslumo analizuojant pavyzdžius; 2 balai– vidutinės žinios ir gebėjimai, ne visada pagrįsta ir ne visada išsami pavyzdžių analizė; 1 balas – silpnos žinios, gebėjimai, netinkama pavyzdžių analizė; 0 balų– netenkinami minimalūs reikalavimai.
Rengiant pranešimus ir / ar rašto darbą, galioja akademinio sąžiningumo ir etiško darbo su GDI principai (žr. Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Generatyvinio dirbtinio intelekto naudojimo gaires). Jeigu rengdamas (-a) pranešimą ir / ar rašydamas (-a) rašto darbą studentas (-ė) naudojo GDI, tai pristatydamas (-a) pranešimą arba rašto darbą, tekste privalo aiškiai nurodyti, kaip, kokiems tikslams GDI buvo naudotas. Vertindamas pranešimą ir / ar rašto darbą, dėstytojas turi teisę žodžiu ir / arba raštu patikrinti studento (-ės) darbo autorystę. Studentui (-ei) negebant paaiškinti savo pranešimo turinio arba rašto darbo teksto, negebant atsakyti į su pateiktu pranešimu ar tekstu susijusius konkrečius klausimus, galima darbą laikyti parengtu nesąžiningai.			

Autorius	**Leidimo metai**	**Pavadinimas**	**Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas**	**Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda**
Privaloma literatūra				
Clark, B.	2021	*Pragmatics: The Basics*.		Routledge.
Ryvitytė B.	2011	*Lingvistinės pragmatikos įvadas*		Vilnius: VU leidykla
Satkauskaitė D.	2011	*Lingvistinė pragmatika. Mokomoji knyga aukštųjų mokyklų studentams*		https://www.knf.vu.lt/dokumentai/failai/katedru/germanu/Satkauskaite_LINGVISTINE_PRAGMATIKA_elektronine.pdf
Yule G.	1996	*Pragmatics*		Oxford: OUP
Hilbig I.	2008	*Mandagumas kaip reliatyvus kalbinis, socialinis ir kultūrinis reiškinys*	*Acta linguistica lithuanica* 58, 1–15	Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla
Hilbig I.	2009	*Lietuvių ir anglų prašymų strategijos ir mandagumas*	*Lietuvių kalba* 3, 1–20	http://www.lietuviukalba.lt/index.php?id =130
Papildoma literatūra				
Čepaitienė G.	2007	*Lietuvių kalbos etiketas: semantika ir pragmatika*		Šiauliai: ŠU leidykla
Gudavičienė E.	2006	*Direktyvai kaip ilokucinių aktų rūšis*	*Lituanistica* 67 (3), 60–68	Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla
Zaikauskas E.	2001	*Performatyvumo teorijos ištakos ir paralelės*	*Darbai ir dienos* 27, 149–161	Kaunas: VDU leidykla
Zaikauskas E.	2003	*Šnekos akto dalyvių strategija, socialiniai vaidmenys ir tipai lietuvių kalboje*	*Acta Linguistica Lithuanica* 46, 145–172	Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla